

Laidiens: 22.06.2001., Nr. 97

Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr.260

Rīgā 2001.gada 19.jūnijā (prot. Nr.28, 9.§)

Liftu drošības un tehniskās uzraudzības noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību" 3.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka drošības prasības, kas jāievēro, lietojot (organizējot un veicot darbus ar liftiem) liftus, kuru celjspēja ir 50 kg un lielāka, kā arī šo liftu tehniskās uzraudzības kārtību, lai neradītu draudus cilvēku dzīvībai, veselībai un īpašumam (būvēm), kā arī videi.

2. Noteikumi neattiecas uz:

2.1. trošu ceļiem (arī uz sabiedriskajiem un privātajiem trošu dzelzceļiem cilvēku pārvietošanai);

2.2. militārām vajadzībām īpaši projektētiem un konstruētiem liftiem;

2.3. liftiem raktuvēs;

2.4. teātra skatuvju pacelājiem;

2.5. liftiem (pacelājiem), kas apkalpo divus līmeņus un ir paredzēti invalīdu pārvietošanai, ja pacelšanas augstums nepārsniedz četrus metrus un nominālais kustības ātrums — 0,2 m/s vai ja kabīne tiek darbināta, nepārtraukti spiežot ar roku vadības ierīci;

2.6. liftiem (pacelājiem), kas apkalpo jebkuru līmeņu skaitu un ir paredzēti invalīdu pārvietošanai, ja tie atbilst šādiem nosacījumiem:

2.6.1. kabīne vai platforma pārvietojas slēgtā šahtā;

2.6.2. durvis mehāniski aizslēdzas, ja kabīne vai platforma neatrodas apkalpošanas līmenī;

2.6.3. durvju aizvēršanās tiek kontrolēta visos apkalpošanas līmeņos;

2.6.4. kabīnes vai platformas nominālais kustības ātrums nepārsniedz 0,2 m/s;

2.7. zobstieņa tipa pacelājiem;

2.8. skrūves tipa liftiem;

2.9. pacelājiem būvlaukumos;

2.10. liftiem (pacelājiem), kas iebūvēti darbmašīnās (iekārtās) un paredzēti tikai nokļūšanai darba vietā;

2.11. mazajiem kravas liftiem ar nelielu (250 kg un mazāku) celtspēju, kuru kabīnes grīdas laukums nepārsniedz 1,0 m² un kabīnes augstums nepārsniedz 1,20 m.

3. Atkarībā no konstrukcijas liftus klasificē šādi:

3.1. pasažieru lifti — pasažieru un rokas bagāžas pārvietošanai;

3.2. pasažieru un kravas lifti — pasažieru un kravas pārvietošanai;

3.3. lifti slimnieku pārvietošanai — lifti ārstniecības iestādēs, kas paredzēti, lai pārvietotu slimniekus (gultās vai speciālos ratiņos) kopā ar pavadoni;

3.4. kravas lifti — dažādu kravu pārvietošanai:

3.4.1. ar pavadoni;

3.4.2. bez padoņa;

3.5. ātrgaitas lifti — lifti, kuru nominālais kustības ātrums ir 2 m/s un vairāk.

4. Labklājības ministrija pēc vienošanās ar attiecīgo standartu tehnisko komiteju iesaka bezpeļņas organizācijai valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" saistībā ar šiem noteikumiem izstrādājamo, adaptējamo un piemērojamo standartu sarakstu.

5. Bezpeļņas organizācija valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" iesniedz publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus var piemērot šo noteikumu prasību izpildei (turpmāk — piemērojamie standarti).

II. Liftu lietošanas organizēšana

6. Atļauts lietot tikai tādus liftus, kas ir reģistrēti Valsts darba inspekcijā.

7. Katram liftam nepieciešama pase valsts valodā (1. un 2.pielikums). Pasi sastāda lifta uzstādītājs, pamatojoties uz lifta sastāvdaļu ražotāja sniegto informāciju.

8. Nododot vai iznomājot liftu citam valdītājam, tiek nodota arī tā pase.

9. Lifta uzstādītājs pievieno pasei lifta atbilstības deklarāciju un normatīvajos aktos noteiktā kārtībā izsniegtu lifta atbilstības sertifikātu, kā arī lietošanas instrukciju valsts valodā, kas izstrādāta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par liftu uzstādīšanu.

10. Lifta valdītājam aizliegts uzsākt lifta lietošanu bez lifta pases un šo noteikumu 9.punktā noteiktajiem dokumentiem.

11. Lifta valdītājs uztur liftu lietošanas kārtībā un nodrošina:

11.1. apmācītu un atestētu personālu lifta apkalpošanai;

11.2. lifta iekārtu tehniskās apkopes un darbu izpildes instrukciju izstrādāšanu, apstiprināšanu un izsniegšanu apkalpojošajam personālam;

11.3. lifta tehnisko apkopju žurnāla un darba maiņas žurnāla iekārtošanu;

11.4. lifta lietošanas noteikumu un lifta reģistrācijas rekvizītu izvietošanu kabīnē vai pirmajā iekāpšanas stāvā;

11.5. lifta pases un lietošanas dokumentācijas (piemēram, lietošanas instrukcija, tehnisko apkopju žurnāls, darba maiņas žurnāls) uzturēšanu un uzrādīšanu Valsts darba inspekcijas amatpersonai un inspicēšanas institūcijas

pārstāvim normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

12. Lifta valdītājs ir tiesīgs noslēgt līgumu ar kompetentu tehniskās apkopes institūciju par lifta tehnisko apkopi.

13. Lifta valdītājam ir šādi pienākumi:

13.1. nodrošināt periodiskas lifta apskates saskaņā ar šo noteikumu IV nodaļas prasībām un noteikt pasažieru evakuācijas kārtību no bojāta lifta kabīnes saskaņā ar šo noteikumu VI nodaļas prasībām;

13.2. sagatavot liftu tehniskajām pārbaudēm;

13.3. nodrošināt lifta apskates ne retāk kā reizi četrās dienās un tehniskās apkopes — ne retāk kā reizi mēnesī;

13.4. nodrošināt lifta sanitāro apkopi ne retāk kā reizi mēnesī, ja nav citu norādījumu;

13.5. nodrošināt lifta operatoru un elektromehāniķu apmācību un zināšanu pārbaudes, kā arī instruktāžu darba vietā;

13.6. ja konstatēti lifta defekti vai instrukciju pārkāpumi darbā ar liftu, apturēt lifta darbību un nodrošināt trūkumu novēršanu.

14. Bīstamie faktori liftu lietošanā ir šādi:

14.1. mehāniskie faktori:

14.1.1. kabīnes krišana;

14.1.2. cilvēka iekrišana lifta šahtā;

14.1.3. cilvēka saspiešana lifta iekārtās;

14.2. elektriskie faktori:

14.2.1. elektriskās strāvas bīstama iedarbība, ko rada spriegumam pakļautas metāla konstrukcijas;

14.2.2. apdegumi.

15. Lifta darbība nav pieļaujama šādos gadījumos:

15.1. apkalpojošais personāls (piemēram, atbildīgie speciālisti, elektromehāniķi, operatori) nav apmācīts un atestēts;

15.2. noteiktajā termiņā nav veikta lifta tehniskā pārbaude;

15.3. beidzies lifta uzstādītāja vai inspicēšanas institūcijas norādītais lifta lietošanas laiks (resurss);

15.4. ir bojātas lifta drošības sastāvdaļas vai signalizācijas ierīces;

15.5. ir konstatēti šo noteikumu 19.punktā minētie defekti.

16. Lifta operatoru un elektromehāniķi drīkst norīkot darbā tikai ar tādiem liftiem, kuru lietošanā darbinieks ir apmācīts, atestēts un saņēmis labklājības ministra apstiprinātu noteikta parauga apliecību.

17. Lifta tehniskās apkopes drīkst veikt tikai lifta elektromehāniķis. Liftu vadīt drīkst tikai lifta operators (izņemot liftus, kas paredzēti pasažieru patstāvīgai lietošanai).

18. Pirms lifta operatora vai elektromehāniķa norīkošanas darbā ar citas konstrukcijas liftu, lifta operatoru vai elektromehāniķi instruē darba vietā un nodrošina viņam nepieciešamo praktisko iemaņu apgūšanu.

19. Lifta operators nedrīkst darbināt liftu, ja:

19.1. lifta kabīnes vadības aparāts nav darba kārtībā;

19.2. lifta kabīne uzsāk kustību ar atvērtām šahtas vai kabīnes durvīm;

19.3. lifta kabīnes durvis (ar automātisko durvju piedziņas mehānismu) atveras, kabīnei atrodoties kustībā (izņemot kabīnes atrašanos atbloķēšanas zonā);

19.4. cita lietotāja aizņemta (noslogota) kabīne uzsāk attiecīgu kustību, ja tiek nospiesta lifta izsaukuma poga;

19.5. pārslogota kabīne uzsāk kustību;

19.6. kabīne uzsāk kustību bez komandas (izņemot liftus, kam paredzēta kabīnes automātiska nosūtīšana uz konkrētu stāvu);

19.7. kabīne uzsāk kustību pretēji norādītajam virzienam;

19.8. pēc kabīnes apstāšanās starpība starp tās grīdas līmeni un stāva laukuma grīdu pasažieru liftiem pārsniedz 50 mm, bet liftiem slimnieku pārvietošanai un liftiem, kuros iebrauc ar riteņu transportlīdzekļiem vai kravas transportēšanas ratiņiem, — 15 mm;

19.9. tukša kabīne pēc izsaukuma neapstājas attiecīgajā stāvā;

19.10. kabīne neapstājas, nospiežot pogu "Stop";

19.11. kabīne ar sviras vadību automātiski neapstājas lifta darbības gala stāvos;

19.12. lifta durvis ar automātisko piedziņas mehānismu pēc pasažiera iekāpšanas kabīnē neaizveras vai, ja tiek nospiesta lifta izsaukuma poga, neatveras;

19.13. šahtas durvis var atvērt bez palīgierīcēm stāvā, kurā neatrodas lifta kabīne;

19.14. liftam darbojoties, dzirdams palielināts troksnis, jūtami asi triecieni un deguma smaka vai konstatētas liesmas;

19.15. pasažieriem ir iespējams pieskarties tām kabīnes daļām, kuras vada strāvu.

III. Lifta tehniskās pārbaudes

20. Lifta tehnisko pārbaudi izdara pirms tā lietošanas uzsākšanas, periodiski lietošanas laikā un šo noteikumu 24.punktā minētajos gadījumos.

21. Liftu tehniskās pārbaudes veic kompetentas un pilnvarotas inspicēšanas institūcijas, kuru kompetence ir novērtēta atbilstoši standarta LVS-EN 45004 prasībām (turpmāk — inspicēšanas institūcija).

22. Liftu tehniskās pārbaudes ir:

22.1. lifta daļējā tehniskā pārbaude, kas ietver lifta apskati un novērtēšanu darbībā, pārbaudot:

22.1.1. lifta metālkonstrukcijas un to savienojumu stāvokli (plaisas, deformācija, sienu biezuma, skrūvju un kniežu diametra pārmaiņas korozijas un nodiluma dēļ un citi iespējamie defekti);

22.1.2. lifta trošu piekares stāvokli un trošu stiprinājuma pareizību;

22.1.3. lifta skriemeļu, buferu, vadotņu, vadkurpju, ātrumierobežotāja, asu un to stiprinājuma detaļu, kā arī vinčas stiprinājuma elementu stāvokli;

22.1.4. lifta iekārtu iezemējuma un izolācijas stāvokli un pretestības atbilstību pieļaujamajai;

22.1.5. lifta kabīnes apstāšanās precizitāti;

22.1.6. lifta automātisko durvju spraugas stāvokli;

22.1.7. lifta drošības ierīces;

22.1.8. lifta un pretvara masas, kabīnes un šahtas parametru atbilstību pasē norādītajiem lielumiem;

22.2. lifta pilnā tehniskā pārbaude, kas ietver:

22.2.1. lifta daļējo tehnisko pārbaudi;

22.2.2. statisko pārbaudi, kurā slodzi nosaka lifta uzstādītājs. Ja slodze nav noteikta, statisko pārbaudi veic ar pārslogzi 2,0 (vilcējskriemeļa izpildmehānisms) vai 1,5 (spoles izpildmehānisms) no nominālās slodzes;

22.2.3. dinamisko pārbaudi, ko veic ar pārslogzi 1,1 no nominālās slodzes, ja lifta uzstādītājs nav noteicis citādi.

23. Lifta periodiskās tehniskās pārbaudes veicamas šādos termiņos:

23.1. pilnā tehniskā pārbaude — pirms lifta lietošanas uzsākšanas (pēc uzstādīšanas) vai pēc tam, kad mainīti lifta darba parametri (turpmāk — lifta rekonstrukcija), ja lifta pasē nav īpašu norādījumu;

23.2. daļējā tehniskā pārbaude — ne retāk kā reizi 12 mēnešos.

24. Lifta ārpuskārtas tehnisko pārbaudi nepieciešams veikt šādos gadījumos:

24.1. pēc lifta pamatelementu (nesošo metālkonstrukciju, trošu, hidroiekārtu, pacelšanas mehānismu) nomaiņas (turpmāk — lifta remonts);

24.2. pēc lifta avārijas;

24.3. pēc tās ēkas vai būves rekonstrukcijas vai kapitālā remonta, kurā lifts uzstādīts.

25. Lifta lietošanas laiku (resursu) gados nosaka lifta uzstādītājs. Ja lietošanas laiks nav norādīts, tas ir 25 gadi.

26. Inspicēšanas institūcija ir tiesīga pagarināt lifta lietošanas laiku (resursu), ja pēc lifta valdītāja pieprasījuma ir veikta pārbaude saskaņā ar piemērojamiem standartiem.

27. Liftu tehniskās pārbaudes veicamas saskaņā ar piemērojamiem standartiem.

28. Inspicēšanas institūcija lifta pasē izdara ierakstu par lifta tehniskās pārbaudes rezultātiem un izsniedz lifta valdītājam vai tā pilnvarotam pārstāvim tehniskās pārbaudes protokolu. Ja pārbaudes rezultāts ir pozitīvs, inspicēšanas institūcija izsniedz lifta valdītājam vai tā pilnvarotam pārstāvim divas iekārtas drošības pārbaudes zīmes, ko valdītājs piestiprina redzamā vietā lifta kabīnē un mašīntelpā.

IV. Lifta apskate

29. Pirms darba maiņas uzsākšanas, lifta iedarbināšanas vai, ievērojot šo noteikumu 13.3.apakšpunktā noteikto periodiskumu, lifta operators vai elektromehāniķis veic lifta apskati, novērtējot iespējamus bojājumus un pārbaudot drošības ierīces. Apskatei lifta valdītājs paredz atbilstošu laiku. Lifta operators vai elektromehāniķis darba maiņas žurnālā izdara ierakstu par apskates rezultātiem.

30. Veicot lifta apskati, lifta operatora pienākums ir: